

מתוך הפרטיכלים של הועדה לשפור הלשון.

(א) בשפת הדבור בארץ ישראל מרבים להשתמש במלה „בתור“: בתור זקן, בתור מורה וכו'. לשמוש זה אין יסוד, ויש להרחיקו מן הדבור ולהחליפו בכף האמתות. במקום „בתור בעל נסיון“ – כבעל נסיון. „בתור מורה“ – כמורה. השוה: והוא כאיש אמת (נחמיה ז' 2). לפעמים אפשר להשתמש במלה „בתורת“: בתורת גמילות חסד. לפעמים אפשר פשוט להשמיט את המלה ב„תור“ מבלי למלא את מקומה ולאמר: „הוא התמנה זקן“ במקום: „הוא התמנה בתור זקן“, כמו שאנו מוצאים בתנ"ך (ישעיהו, כ"א ח') ויקרא אריה=ויקרא: בקול אריה, כמו אריה. או: פצו עלי פיהם אריה טורף ושאג (תהלים, כ"ב י"ד)=כמו אריה טורף ושואג, וכן שבי אלמנה, הושיבו חנוני וכו'.

(ב) ח. נ. ביאליק מציע לאסר את השמוש במלים: היות, למרות, הודות, הכי, שאין לו שום יסוד בשפה.

במקום היות מציע: מכיון, הואיל, מתוך וכו'.

במקום הודות: בגלל, בחסד, בשל, מפאת, מחמת, לרגלי, מסבתי, בזכות, בחסדי, בעטיו[ה] של... וכו'.

במקום למרות: אעפ"י ש, בנגוד, נגד, כנגד, בכל, עם כלי, אחרי כל זאת, בכל זאת, אף כי, אמנם, עם כל זה וכו'.

במקום הכי טוב: הטוב ב... טוב ש... הטוב ביותר וכו'.

(ג) ח. נ. ביאליק מציע להשתמש בהתפעל לסמון פעולה אבטומטית. הנעשית ע"י מאמץ פנימי עצמי של הפועל, מה שבלשונות אחרות מתבטא ע"י הוספת מלת הגוף לפועל או לשם: selbst (כגרמנית) camo (ברוסית). השמוש לצרך זה במלת „עצמי, עצמית“ (עזרה עצמית)... איננו נכון.

(ד) ח. נ. ביאליק מציע להשתמש בפעל טוס ביחס לאוירון, שאינו מעופף אלא טס, ומהפעל הזה ליצר את המלים הנוגעות לאוירון:

במקום לעוף – לטוס; תעופה – טיס; מעופף – טיס; אוירון – מטוס; שפעת אוירונים – טיסת (ע"מ: גמלת, חמרת).

(ה) מעירים על העבדה, שבזמן האחרון מרבים להשתמש יתר על המדה

המותרת ברבים נקבות של השם או התאר בתורת תאר הפעל: מדבר נרגשות, צופה תמהות, מהלך מטרפות. מציעים להשתדל למעט בשמוש זה.
 (ו) ח. נ. ביאליק מציע במקום המלה «הצלבה» להרכבת מין בשאינו מינו. להשתמש במלה «הכלאה» (מהמלה כלאים).
 (ז) מעירים על השבוש שנותרש בדבור: «קולע אל המטרה» תחת פוגע במטרה (הקליעה עדין אינה פגיעה). כמו כן מעירים שיש לאמר: הקולע החטיא את המטרה, החץ חטא את המטרה.
 (ח) מר א. סמיטיצקי מציע לחות דעתה של הועדה לשפור הלשוו שורה של מלים מחדשות שנתקבלו בהוצאת «אמנות».

(ח. נ. ביאליק) לָהּ (אפיסת הכחות, לאות מרבה) Abmattung, Истота

גְּחִילִית	-	גומרת לילה	"
פְּרִיזוֹן	-	פוריות	"
מִסָּק	-	מכונת תנופה, מעלית Lift	"
סְקִיוֹן	-	Neugier	"
סְכִי	-	סקרן	"
הִגֵּב	-	reagieren	"
תְּכָלוֹל (צפור)	-	Rothkelchen, (ח. א. חזו)	"
יִשְׁלָג ¹ (צפור)	-	Gimpel	"
מִשָּׂאת	-	Kitt, приманка	"
צִיחור (צמר)	-	Weisdorn	"
טַפְּרִים	-	Kralle	"
הִבֵּךְ	-	הבא במבוכה	"
הָאֵט	-	לעשות לאט	"
עֲצָבָה	-	Nervosität, нервность (דרויאנוב)	"
מִהֲפֵךְ	-	Wendung, поворот	"
תְּצוֹרָה	-	Vortsellung, представление	"
לְחִי!	-	Wohl, ладно	"
כְּרִישׁ	-	Haifisch, акула	"
מִפְנֵה	-	Richtung, направление	"
צְמִיר	-	flaumig пушистый	"
קוֹמֵם	-	schlank, стройный	"

חברי הועדה הביעו בדרך כלל את הסכמתם לחדשים אלה, אולם כל החלטה ביחס להם לא נתקבלה.

¹ יותר נכון יִשְׁלוג או יִשְׁלוג, כמו יגשוף ועין מאמרו של ש. קרויס בחוברת זו (א.צ.).